

Teşkilatlanma ve Kolektif müzakere hakkı prensiplerinin uygulanmasına mütaallik 98 numaralı Milletlerarası Çalışma Sözleşmesinin onanması hakkında Kanun

(Resmî Gazete ile ilânı : 14. VIII. 1951 - Sayı : 7884)

No.
5834

Kabul tarihi
8. VIII. 1951

BİRİNCİ MADDE — Milletlerarası Çalışma teşkilâtının Genel Konferansı tarafından, 1949 yılındaki Cenevre toplantısında kabul edilmiş olan « Teşkilatlanma ve Kolektif müzakere hakkı prensiplerinin uygulanmasına mütaallik 98 numaralı Milletlerarası Çalışma Sözleşmesi » onanmıştır.

İKİNCİ MADDE — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

ÜÇÜNCÜ MADDE — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

10 Ağustos 1951

TEŞKİLATLANMA VE KOLEKTİF MÜZAKERE HAKKI PRENSİPLERİNİN UYGULANMASINA MÜTAALLİK 98 NUMARALI MİLLETLERARASI ÇALIŞMA SÖZLEŞMESİ

Milletlerarası Çalışma Bürosu Yönetim Kurulu tarafından Sanfransisko'ya davet edilerek orada 18 Haziran 1949 da 32 nci toplantısını yapan Milletlerarası Çalışma Teşkilâtı Genel Konferansı, toplantı gündeminin dördüncü maddesini teşkil eden, teşkilatlanma ve kolektif müzakere hakkı prensiplerinin uygulanmasına mütaallik muhtelif teklifleri kabul etmeye, bu tekliflerin milletlerarası bir Sözleşme şeklini almasına karar verdikten sonra, bin dokuz yüz kırk dokuz yılı Temmuzunun birinci günü, Teşkilatlanma ve Kolektif Müzakere Hakkına dair 1949 Sözleşmesi adını taşıyacak olan aşağıdaki Sözleşmeyi kabul eder:

Madde — 1.

1. İşçiler çalışma hususunda sendika hürriyetine hanel getirmeye mâtuf her türlü fark gözetici harekete karşı tam bir himayeden faydalanacaktır.

2. Böyle bir himaye bilhassa,

a) Bir işçinin çalıştırılmasını, bir sendikaya girmemesi veya bir sendikadan çıkması şartına tâbi kılmak;

b) Bir sendikada üye olması yahut çalışma saatleri dışında veya iş verenin muvafakati ile çalışma saatlerinde sendika faaliyetlerine iştirak etmesinden dolayı bir işçiyi işinden çıkarmak veya başka suretle onu ızzar etmek; maksatları güden hareketlere mütaallik hususlarda uygulanacaktır.

Madde — 2.

1. İşçi ve iş veren teşekkülleri, gerek doğrudan doğruya, gerek mümessilleri veya üyeleri vasıtasıyla, birbirlerinin kuruluşları, işleyişleri ve idarelerine müdahalede bulunmalarına karşı gerekli surette himaye edileceklerdir.

2. Bilhassa işçi teşekküllerini bir iş verenin veya bir iş veren teşekkülünün kontrolüne tâbi

kılmaya, bir iş verenin veya bir iş veren teşekkülünün kendi nüfuzu altına alınmış işçi teşekkülleri ihdasını tahrik etmeye, veya işçi teşekküllerini malî yollarla veya başka bir şekilde desteklemeye mâtufl tedbirler, bu maddedeki mânasiyle müdahale hareketlerinden sayılır.

Madde — 3.

Bundan önceki maddelerde tarif olunan «Teşkilatlanma hakkı» na riayet edilmesini sağlamak üzere icabettiği takdirde millî şartlara uygun teşkilât kurulacaktır.

Madde — 4.

Çalışma şartlarını kolektif mukavelelerle tanzim etmek üzere iş verenler veya iş veren teşekkülleriyle işçi teşekkülleri arasında ihtiyari müzakere usulünden faydalanılmasını ve bu usulün tam bir surette geliştirilmesini teşvik etmek ve gerçekleştirmek için lüzumu halinde millî şartlara uygun tedbirler alınacaktır.

Madde — 5.

1. Bu Sözleşmede derpiş olunan teminatın ne gibi hallerde silâhlı kuvvetler ve zabita kuvvetlerine hangi ölçüde uygulanacağı millî mevzuatla tâyin edilecektir.

2. Bu Sözleşmenin bir üye tarafından onanması bu Sözleşmede derpiş edilen teminatı silâhlı kuvvetlere ve zabita kuvvetleri mensuplarına veren mevcut bir kanuna, karara ve teamüle veya anlaşmaya, Milletlerarası Çalışma Teşkilâtı Anayasasının 19 ncu maddesinin 8 nci paragrafında yazılı prensipler gereğince, hâlel getirmez.

Madde — 6.

Bu Sözleşme, Devlet memurlarının durumları ile alakalı değildir, ve hiçbir surette, onların haklarına veya statülerine hâlel getirmez.

Madde — 7.

Bu Sözleşmenin resmî onama belgeleri Milletlerarası Çalışma Bürosu Genel Müdürüne gönderilecek ve onun tarafından tescil edilecektir.

Madde — 8.

1. Bu Sözleşme, onama belgeleri Genel Müdür tarafından tescil edilmiş olan Milletlerarası Çalışma Teşkilâtı üyelerini ilzam eder.

2. Bu Sözleşme, iki üyenin onama belgeleri Genel Müdür tarafından tescil edildikten ancak on iki ay sonra yürürlüğe girer.

3. Bu Sözleşme, onu sonradan onayan üyeler için onama belgesinin tescil edilmesinden on iki ay sonra yürürlüğe girer.

Madde — 9.

1. Milletlerarası Çalışma Teşkilâtı Anayasasının 35. maddesinin 2. fıkrasına uygun olarak, Milletlerarası Çalışma Bürosu Genel Müdürüne gönderilecek olan beyanların şu hususları bildirmesi lâzımgelir :

a) İlgili üyenin sözleşme hükümlerinde hiçbir değişiklik yapılmadan uygulanacağını taahhüt ettiği ülkeler;

b) Sözleşme hükümlerinde değişiklikler yapılarak uygulanacağını taahhüt ettiği ülkeler, ve bu değişikliklerin nelerden ibaret olduğu;

c) Sözleşmenin uygulanamayacağı ülkeler ve bu gibi hallerde sözleşmenin uygulanamamasının sebepleri;

d) Sözleşme hakkındaki kararını vaziyetin daha ziyade tetkikına kadar talik ettiği ülkeler.

2. Bu maddenin birinci fıkrasının a) ve b) bentlerinde zikrolunan taahhütler, onamanın ayrılmaz kısımları olarak sayılacak ve aynı sonuçları doğuracaktır.

3. Her üye bu maddenin 1. fıkrasının b, c) ve d) bentleri gereğince, daha evvel yapmış olduğu beyanda mevcut ihtirazi kayıtların hepsinden veya bir kısmından, yeni bir beyan ile vazgeçebilecektir.

4. Her üye, 11 nci madde hükümlerine uygun olarak, bu sözleşmenin feshedebileceği devreler zarfında, Genel Müdüre, daha evvelki herhangi bir beyanın hükümlerini her hangi bir bakımdan değiştiren ve belirli ülkelerdeki durumu bildiren yeni bir beyan gönderebilecektir.

Madde — 10.

1. Milletlerarası Çalışma Teşkilâtı Anayasasının 35. maddesinin 4. ve 5. fıkrası uyarınca, Genel Müdüre gönderilen beyanlar, sözleşme hükümlerinin ülkede değişikliklerle mi yoksa değişiklik yapılmadan mı uygulanacağını bildirmelidir; beyan, sözleşme hükümlerinin değişiklikler kaydıyle uygulanacağını bildirdiği zaman, bu değişikliklerin nelerden ibaret olduğunu belirtmelidir.

2. İlgili üye yahut üyeler veya milletlerarası makam, daha evvelki bir beyanla bildirilen değişikliği ileri sürmek hakkından daha sonraki bir beyanla tamamen veya kısmen vazgeçebilecektir.

3. İlgili üye yahut üyeler veya milletlerarası makam, 11. madde hükümlerine uygun olarak, sözleşmenin feshedilebileceği devreler zarfında, Milletlerarası Çalışma Bürosu Genel Müdürüne, daha evvelki bir beyanın hükümlerini herhangi başka bir bakımdan değiştiren ve bu sözleşmenin uygulanması hususundaki durumu belirten yeni bir beyan gönderebilecektir.

Madde — 11

1. Bu Sözleşmeyi onayan her üye, onu, ilk yürürlüğe giriş tarihinden itibaren on yıllık bir devre sonunda, Milletlerarası Çalışma Bürosu Genel Müdürüne göndereceği ve bu müdürün tescil edeceği bir ihbarname ile feshedebilir. Fesih, tescil tarihinden ancak bir yıl sonra muteber olacaktır.

2. Bu Sözleşmeyi onamış olup da, onu bundan evvelki fıkrada yazılı on yıllık devrenin bitiminden itibaren bir yıl zarfında, bu madde gereğince feshetmek ihtiyarını kullanmayan her üye, yeniden on yıllık bir müddet için bağlanmış olacak ve bundan sonra bu sözleşmeyi, her on yıllık devre bitince, bu maddede dermiş olunan şartlar içinde feshedebilecektir.

Madde — 12.

1. Milletlerarası Çalışma Bürosu Genel Müdürü, Teşkilât üyeleri tarafından kendisine bildirilen bütün onama, beyan ve fesihlerin tescil olunduğunu Milletlerarası Çalışma Teşkilâtının bütün üyelerine tebliğ edecektir.

2. Milletlerarası Çalışma Bürosu Genel Müdürü, kendisine gönderilen Sözleşmenin ikinci onama belgesinin tescil olunduğunu teşkilât üyelerine tebliğ ederken, bu Sözleşmenin yürürlüğe gireceği tarih hakkında teşkilât üyelerinin dikkatini çekecektir.

Madde — 13.

Milletlerarası Çalışma Bürosu Genel Müdürü, yukarıki maddeler gereğince, tescil etmiş olduğu bütün onama, beyan ve fesihlere dair tam bilgileri, Birleşmiş Milletler Andlaşmasının 102. maddesi uyarınca tescil edilmek üzere, Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine ulaştıracaktır.

Madde — 14.

Bu Sözleşmenin yürürlüğe girmesinden itibaren her on yıllık bir devre sonunda, Milletlerarası Çalışma Bürosu Yönetim Kurulu, bu Sözleşmenin uygulanması hakkındaki bir raporu genel konferansa sunacak ve onun tamamen veya kısmen değiştirilmesi meselesinin konferans gündemine konulması lüzumu hakkında karar verecektir.

Madde — 15.

1. Konferansın bu Sözleşmeyi tamamen veya kısmen değiştiren yeni bir Sözleşme kabul etmesi halinde ve yeni Sözleşme başkaca hükümler ihtiva etmediği takdirde .

a) Tadil edici yeni Sözleşmenin bir üye tarafından onanması keyfiyeti, yukardaki 14. madde nazara alınmaksızın ve fakat tadil edici yeni Sözleşme yürürlüğe girmiş olmak kaydı ve şartı ile, bu Sözleşmenin derhal ve kendiliğinden feshini tazammun edecektir

b) Tadil edici yeni Sözleşmenin yürürlüğe girmesi tarihinden itibaren bu Sözleşme, üyelerin onamasına artık açık bulundurulmayacaktır

2. Bu Sözleşme, onu onayıp da tadil edici Sözleşmeyi onamamış bulunan üyeler için, her halde şimdiki şekil ve muhtevasiyle muteber olmakta devam edecektir.

Madde — 16.

Bu Sözleşmenin Fransızca ve İngilizce metinleri aynı şekilde muteberdir

Cumhurbaşkanlığına yazılan tezkerenin tarih ve numarası	:	9	VIII	1951	ve	1/183
Bu kanunun ilânının Başbakanlığa bildirildiğinden dair Cumhurbaşkanlığından gelen tezkerenin tarih ve numarası	:	10	VIII	. 1951	ve	4/451
Bu kanunun görüşmelerini gösteren tutanakların cilt ve sayfa numaraları	:	7	136			
	:	9	347,444,732:733,734,737,738,740,757:760			

[Birleşim : 106,111 — 256 sıra sayılı Basmayazı 106 ncı Birleşim Tutanağına bağlıdır.]